

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.11.2015, sp. zn. 21 Cdo 811/2014, ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.811.2014.1

Číslo: 79/2016

Právní věta: Neplatnosti souhlasu k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům, uděleného podle ustanovení § 68a zákona o rodině, se lze dovolat jen určovací žalobou podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2013). Účastníky řízení o určení neplatnosti souhlasu k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům musí být všichni, jichž se tento právní úkon týká; žalovaným je v takovém řízení nezletilé dítě, k jehož osvojení byl dán souhlas, zastoupené v řízení opatrovníkem ustanoveným soudem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.11.2015

Spisová značka: 21 Cdo 811/2014

Číslo rozhodnutí: 79

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Osvojení, Účastníci řízení, Žaloba určovací

Předpisy: § 180a o. s. ř. ve znění do 31.12.2013

§ 68 odst. 1 zák. o rod.

§ 80 písm. c) o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání navrhovatelů výrokem I. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. 59 Co 404/2013, a rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 29. 7. 2013, sp. zn. 43 Nc 913/2010, a věc vrátil Okresnímu soudu ve Zlíně k dalšímu řízení, výrokem II. zrušil rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 12. 2010, sp. zn. 14 Nc 1171/2010, a rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 14. 5. 2012, sp. zn. 14 Nc 1171/2010, a věc vrátil Okresnímu soudu ve Zlíně k dalšímu řízení, současně výrokem III. zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. 26 Co 144/2013, a rozsudek Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 3 C 39/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Manželé M. a M. S. se návrhem ze dne 16. 7. 2010 domáhali zrušitelného osvojení nezletilého A. R., z matky J. R. a otce P. J., který dne 19. 5. 2011, při jednání ve věci osvojení nezletilého A. R. vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 43 Nc 913/2010, změnili na návrh na osvojení

nezrušitelné.

2. Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 6. 12. 2010, č. j. 14 Nc 1171/2010-37 rozhodl v tzv. incidenčním řízení vedeném podle ustanovení § 180a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“) o návrhu Městského úřadu V. na určení kvalifikovaného nezájmu rodičů o nezletilého tak, že určil, že P. J., otec nezletilého A. R., neprojevoval o nezletilého nejméně po dobu dvou měsíců od narození žádný zájem, a tudíž k osvojení není třeba jeho souhlasu, a zamítl návrh Městského úřadu V. na určení, že matka J. R. nejméně po dobu dvou měsíců od narození nezletilého A. R. neprojevovala o nezletilého žádný zájem. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že nelze pouze mechanicky spočítat, jak dlouho se matka o nezletilého nezajímala, ale je třeba se také zabývat sociální a psychickou situací matky. Na základě posouzení osobní situace matky soud dospěl k závěru, že matce v projevoování zájmu o dítě bránila závažná překážka - dočasná duševní porucha.

3. Podáním ze dne 19. 7. 2010 rodiče nezletilého, J. R. a P. J., navrhli, aby vstoupili do řízení o osvojení nezletilého. Ve svém podání dále uvedli, že souhlas s osvojením odvolali a chtějí, aby byl nezletilý svěřen do péče mateřské babičky a mateřského dědečka J. a J. R.

4. Okresní soud ve Zlíně usnesením ze dne 29. 9. 2011, č. j. 43 Nc 972/2011-63, návrh rodičů nezletilého na vstup do řízení o osvojení nezletilého jako vedlejších účastníků zamítl, neboť oba rodiče nezletilého dali písemný blanketový souhlas s osvojením nezletilého a tento odvolali až poté, co byl nezletilý umístěn do předadopční péče manželů S., tedy v době, kdy již svůj souhlas platně odvolat nemohli.

5. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 8. 12. 2011 č. j. 59 Co 443/2011-88 potvrdil usnesení soudu prvního stupně, jímž byl zamítnut návrh rodičů nezletilého na vstup do řízení jako vedlejších účastníků. V odůvodnění usnesení odvolací soud uvedl, že řízení o osvojení je řízením nesporným, které se zahajuje jen na návrh, a že je tedy pojmově vyloučeno, aby v něm mohli vystupovat vedlejší účastníci, jejichž smyslem v řízení je pomoci ve sporu žalobci nebo žalovanému. Odvolací soud považoval za potřebné zdůraznit, že z obsahu spisu je zjevné, že oba rodiče zpochybňují dříve udělený souhlas s osvojením nezletilého. Takovou námitku však dle vysloveného názoru odvolacího soudu lze uplatnit pouze v tzv. incidenčním řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. V takovém případě bude soud rozhodovat o tom, zda je třeba k osvojení nezletilého souhlasu jeho rodičů s ohledem na námitku neplatnosti dříve uděleného blanketového souhlasu s osvojením. Odvolací soud uvedl, že si je vědom toho, že soud již v incidenčním řízení o nutnosti souhlasu rodičů nezletilého s osvojením rozhodoval, to však není na překážku, pokud bude incidenční řízení vedeno pro jiné důvody. Dle názoru odvolacího soudu totiž v incidenčním řízení byla dosud toliko pravomocně vyřešena otázka nutnosti souhlasu otce s osvojením. Ve vztahu k matce však byla dosud rozhodnuta pouze otázka jejího zájmu o nezletilého v době dvou měsíců po narození nezletilého, nikoliv o nutnosti jejího souhlasu s osvojením nezletilého, neboť v takovém případě by výrok musel znít, že je, či není třeba souhlasu matky s osvojením nezletilého.

6. Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 14. 5. 2012, č. j. 14 Nc 1171/2010-77, rozhodl tak, že „k osvojení nezletilého A. R. není třeba souhlasu otce a že k osvojení nezletilého A. R. je třeba souhlasu matky“. Soud v odůvodnění konstatoval, že o této otázce již bylo pravomocně rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 12. 2010, č. j. 14 Nc 1171/2010-37, a je tedy založena překážka *res iudicatae*, odvolací soud však považoval za nedostatečný výrok rozsudku formulovaný tak, že „(s)oud určuje, že P. J., otec nezl. A. R., neprojevoval o něj po dobu svou měsíců od narození žádný zájem, tudíž k osvojení nezletilého není třeba souhlasu otce,“ a „(n)ávrh MÚ V. na určení, že matka J. R. nejméně po dobu dvou měsíců od narození nezl. A. R. se o něj žádný způsobem nezajímala, se zamítá.“ Dle soudu prvního stupně totiž z takto formulovaného výroku jasně nevyplývá, zda je, či není třeba souhlasu matky s osvojením. Proto znovu rozhodl rozsudkem, kde výrok „formuloval“ tak,

jak považoval za vhodné, tedy že k osvojení nezletilého není třeba souhlasu jeho otce (výrok I.), že k jeho osvojení je třeba souhlasu matky (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok III.).

7. Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou rozsudkem ze dne 26. 2. 2013, č. j. 3 C 39/2012-285, zamítl žalobu matky nezletilého na určení neplatnosti právního úkonu – souhlasu s osvojením nezletilého A. R., učiněného dne 19. 4. 2014. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že matka podala tzv. žalobu určovací ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř., nicméně matka nemá naléhavý právní zájem na určení neplatnosti právního úkonu, neboť se může vyřešení této otázky domáhat v incidenčním řízení vedeném podle ustanovení § 180a o. s. ř. jako otázky předběžné. Soud přitom odkázal na názor vyslovený ve shora citovaném usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 12. 2011, č. j. 59 Co 443/2011-88. Takové řízení dle názoru Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou (na rozdíl od názoru odvolacího soudu) však již proběhlo a bylo v něm rozhodnuto o platnosti blanketového souhlasu s osvojením uděleného matkou tak, že jej učinila v duševní poruše. Z toho Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou dovodil, že je třeba souhlasu matky s osvojením a matka je zároveň účastníkem řízení o osvojení, a tudíž ani případné rozhodnutí o neplatnosti blanketového souhlasu s osvojením uděleným matkou tak nemůže na pozici matky (hmotněprávní ani procesní) nic změnit.

8. Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 20. 6. 2013, č. j. 26 Co 144/2013-322, zrušil rozsudek Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 26. 2. 2013, č. j. 3 C 39/2012-285, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud v Hradci Králové uzavřel, že návrh matky na určení neplatnosti blanketového souhlasu s osvojením nelze posoudit jako prostou určovací žalobu, ale naopak jako návrh na řízení o určení neplatnosti blanketového souhlasu s osvojením, které je třeba podřídit ustanovení § 180a o. s. ř. Uvedl proto, že je nyní na Okresním soudu v Rychnově nad Kněžnou, aby provedl incidenční řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř., ve kterém rozhodne o platnosti blanketového souhlasu s osvojením uděleného matkou, přičemž se zřejmě neobejde bez znaleckého posudku.

9. Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 29. 7. 2013, č. j. 43 Nc 913/2010-183, zamítl návrh manželů M. a M. S. na nezrušitelné osvojení nezletilého A. R. Vycházel přitom z rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 12. 2010 č. j. 14 Nc 1171/2010-37, v němž bylo vysloveno, že k osvojení je třeba souhlasu matky, která s návrhem na osvojení nesouhlasila. Platností či neplatností souhlasu rodičů k osvojení nezletilého bez vztahu k určitým osvojitelům se soud nezabýval.

10. Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně rozsudkem ze dne 20. 11. 2013, č. j. 59 Co 404/2013-237, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Odvolací soud uvedl, že jakkoliv není zpochybňováno žádným z účastníků řízení, že rodiče nezletilého udělili blanketový souhlas k osvojení podle ustanovení § 68a zákona o rodině, který odvolali až poté, co nezletilý byl umístěn do péče budoucích osvojitelů, není rozhodné, zda bylo udělení blanketového souhlasu platné. Tento názor opřel odvolací soud o to, že v incidenčním řízení bylo rozhodnuto, že k osvojení je třeba souhlasu matky, a jelikož tato svůj souhlas v řízení o osvojení neudělila, nemohlo být návrhu navrhovatelů vyhověno pro nesplnění zákonem vyžadované podmínky. Na učiněném závěru dle odvolacího soudu nic nemění ani skutečnost, že v řízení došlo k vadě, když nezletilému nebyl ustanoven opatrovník podle ustanovení § 68b, přestože nebylo třeba souhlasu otce.

11. Soudy obou stupňů vyšly ze zjištění, že oba rodiče udělili dne 19. 4. 2010 souhlas s osvojením nezletilého na oddělení sociálně-právní ochrany dětí, prevence a služeb, odboru sociálních služeb Městského úřadu v R. nad K. Rodiče udělili souhlas s osvojením bez vztahu k určitým osvojitelům, a to i do ciziny. Manželé S. podali dne 4. 6. 2010 žádost o svěřeni nezletilého do péče budoucích osvojitelů. Dne 7. 6. 2010 byl nezletilý svěřen rozhodnutím Sociálního odboru, orgánu sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu V., č. j. MUVIZ 012873/2010, do péče budoucích osvojitelů manželů M. a M. S. Blanketový souhlas s osvojením nezletilého A. R. odvolala matka nezletilého, J. R., podáním doručeným dne 1. 7. 2010 Okresnímu soudu ve Zlíně a podáním doručeným dne 7. 7.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti rozsudku odvolacího soudu podali navrhovatelé (dále jen „dovolatelé“) dovolání, v němž vymezují otázku, zda může být s matkou dítěte jednáno jako s účastnicí řízení v řízení o osvojení, když dala předem tzv. blanketový souhlas k osvojení a o neplatnosti tohoto souhlasu nebylo pravomocně rozhodnuto, a to pouze proto, že bylo v incidenčním řízení vedeném podle ustanovení § 180a o. s. ř. rozhodnuto, že k osvojení je třeba souhlasu matky, neboť nebyly naplněny podmínky kvalifikovaného nezájmu matky o nezletilého. Dovolatelé poukazují na to, že matka dala tzv. blanketový souhlas s osvojením bez vztahu k určitým osvojitelům, a to i do ciziny. Tento souhlas odvolala v době, kdy byl nezletilý již umístěn do předadopční péče, tedy v době, kdy nebylo možné souhlas platně odvolat. O neplatnosti souhlasu s osvojením v řízení pod sp. zn. 14 Nc 1171/2010 u Okresního soudu ve Zlíně nebylo rozhodnuto, navíc ve spisu vedeném v řízení pod sp. zn. 43 Nc 972/2011, u téhož soudu je založen znalecký posudek, z něž vyplývá, že matka v době, kdy dala souhlas s osvojením, netrpěla žádnou duševní poruchou, a tedy jej nelze z tohoto důvodu považovat za neplatný. Dovolatelé dále uvádí, že bylo-li v incidenčním řízení (pod sp. zn. 14 Nc 1171/2010) rozhodnuto, že k osvojení je třeba souhlasu matky, pak je třeba za tento souhlas považovat právě blanketový souhlas s osvojením udělený matkou dne 19. 4. 2010. Dovolatelé dále uvádějí, že rozdílně se soudy postavily k řešení otázky možnosti řešení jednotlivých důvodů neúčasti rodičů v řízení o osvojení v incidenčním řízení. Nejprve konstatovaly, že skutečnost, že nejprve proběhlo incidenční řízení o otázce tzv. kvalifikovaného nezájmu, nebrání tomu, aby proběhlo jiné incidenční řízení o otázce platnosti uděleného blanketového souhlasu. Následně však toto stanovisko nebylo v řízení respektováno a výsledkem řízení vedeného pod sp. zn. 14 Nc 1171/2010 bylo rozhodnutí, ve kterém soud konstatoval, že jde o *res iudicata* a pouze přeformuloval výrok původního rozhodnutí ve věci. Navrhli proto, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

13. Matka ve vyjádření k dovolání uvedla, že z podání dovoatelů plyne zřejmá neujasněnost koncepce dovolání a nelze v něm nalézt žádný z důvodů obsažený v ustanovení § 237 o. s. ř. Domnívá se, že obdobná problematika již byla řešena rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. [30 Cdo 415/2005](#). Matka má za to, že souhlas zákonného zástupce osvojovaného dítěte je hmotněprávní podmínkou osvojení a takový souhlas musí být dán před soudem osobně, výslovně, určitě, se zřetelem k určité osobě osvojitele, musí se týkat konkrétního stupně osvojení a zákonný zástupce osvojovaného dítěte musí být poučen o právním následku osvojení. Z článku 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod dovozuje matka povinnost soudu přihlídnout při svém rozhodnutí k vyjádření matky nezletilého. Poukazuje rovněž na to, že odvolala svůj souhlas k osvojení nezletilého nedlouho po uplynutí zákonné lhůty, které si navíc nebyla vědoma. Od samého počátku svěřením A. do předadopční péče matka s osvojením nesouhlasila, a postup dovoatelů je tedy třeba hodnotit tak, že prodlužovali stav, kdy se dítě fakticky nachází v jejich péči bez jakékoliv perspektivy. Matka dále argumentuje úpravou v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, z něhož dovozuje, že o osvojení nemůže být rozhodnuto bez souhlasu rodičů. Navrhla proto, aby Nejvyšší soud dovolání zamítnul.

III.

Připustnost dovolání

14. Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 20. 11. 2013, Nejvyšší soud jako soud dovolací dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. čl. II, bod 7. zákona č. 404/2012 Sb. a část první, čl. II, bod 2. zákona č. 293/2013 Sb.).

15. Dovolání bylo podáno včas, osobami k tomu oprávněnými, zastoupenými podle § 241 odst. 1 o. s. ř.

16. Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

17. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

18. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

19. Dovolání v této věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť má být vyřešena právní otázka, která dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu řešena.

IV.

Důvodnost dovolání

20. Podle ustanovení § 3035 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o osvojení, dokončí se podle dosavadních právních předpisů. Úkony, které byly provedeny v rámci přípravného řízení směřujícího k osvojení, se posoudí podle tohoto zákona; to neplatí, jedná-li se o udělení souhlasu rodičů k osvojení nebo o rozhodnutí soudu o tom, že tohoto souhlasu není třeba. Dovolací soud proto postupoval podle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „zákon o rodině“).

Podle ustanovení § 67 zákona o rodině je k osvojení třeba souhlasu zákonného zástupce osvojovaného dítěte.

Podle ustanovení § 68 odst. 1 zákona o rodině není třeba souhlasu zákonných zástupců osvojovaného dítěte, jsou-li jimi rodiče osvojovaného dítěte, jestliže je naplněna alespoň jedna z uvedených podmínek:

a) rodiče osvojovaného dítěte po dobu nejméně šesti měsíců soustavně neprojevovali opravdový zájem o dítě, zejména tím, že dítě pravidelně nenavštěvovali, neplnili pravidelně a dobrovolně vyživovací povinnost k dítěti a neprojevují snahu upravit si v mezích svých možností své rodinné a sociální poměry tak, aby se mohli osobně ujmout péče o dítě, nebo

b) rodiče osvojovaného dítěte po dobu nejméně dvou měsíců po narození dítěte neprojevili o dítě žádný zájem, ačkoliv jim v projevení zájmu nebránila závažná překážka.

Podle ustanovení § 68 odst. 3 zákona o rodině návrh na vyslovení, že k osvojení není třeba souhlasu rodiče osvojovaného dítěte, je oprávněn podat orgán sociálně-právní ochrany dětí jako opatrovník dítěte, popřípadě rodič dítěte.

Podle ustanovení § 68a zákona o rodině není dále třeba souhlasu rodičů, kteří jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte, jestliže dají souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům. Souhlas předem musí být dán osobně přítomným rodičem písemně před soudem nebo před příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Souhlas může být dán rodičem nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Odvolat souhlas lze toliko do doby, než je dítě umístěno na základě rozhodnutí do péče budoucích osvojitelů.

Podle ustanovení § 180a o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013 lze vést řízení o určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení. Účastníky řízení jsou dítě a jeho rodiče, jsou-li jeho zákonnými zástupci; rodič dítěte, který je nezletilý, je účastníkem řízení, i když není zákonným zástupcem dítěte. Zvláštní zákon stanoví, kdo je oprávněn podat návrh na zahájení tohoto řízení a z jakých důvodů souhlas rodičů k osvojení dítěte není potřebný.

Podle ustanovení § 181 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013 jsou účastníky řízení osvojované dítě, jeho rodiče, popřípadě poručník, osvojitel a jeho manžel. Ustanovení § 180a odst. 2 zde platí obdobně.

Podle ustanovení § 181 odst. 2 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013 rodiče osvojovaného dítěte nejsou účastníky řízení o osvojení tehdy, jestliže

- a) jsou zbaveni rodičovské zodpovědnosti, nebo
- b) byli zbaveni způsobilosti k právním úkonům, popřípadě byli v této způsobilosti omezeni, nebo
- c) dali souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům, anebo
- d) soud pravomocně rozhodl, že k osvojení dítěte není třeba jejich souhlasu.

21. Pro rozhodnutí v přezkoumávané věci bylo určující, zda rodiče, kteří udělili tzv. blanketový souhlas s osvojením nezletilého, budou účastníky řízení o osvojení nezletilého a zda je možné neplatnost blanketového souhlasu s osvojením namítat v tzv. incidenčním řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013.

22. Právní účinky osvojení podle ustanovení § 63 odst. 1 zákona o rodině spočívají mimo jiné v tom, že mezi osvojitelem a osvojencem vzniká takový poměr (obdobný poměr) jako mezi rodičem a dítětem. Ve svých důsledcích to znamená, že u dosavadního (právního) rodiče dochází osvojením ke zrušení jeho rodičovské zodpovědnosti jako souhrnu jeho rodičovských práv a povinností ve vztahu k nezletilému dítěti a jeho rodičovská zodpovědnost přechází na osvojitele. Projevem tohoto poměru mezi osvojitelem a osvojencem jako mezi rodičem a dítětem je i to, že do knihy narození matriky se na základě pravomocného rozhodnutí soudu o osvojení zapíše osvojitel, popř. osvojitelé (§ 63 odst. 3 zákona o rodině). K tomuto účinku dochází na základě rozsudku soudu právotvorného (konstitutivního) charakteru, kdy (teprve) jeho právní mocí (§ 159 o. s. ř.) vznikne mezi osvojitelem a osvojencem osvojenecský poměr (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. [21 Cdo 4795/2010](#), uveřejněný pod č. 78/2012 Sb. roz.obč.).

23. Do okamžiku nabytí právní moci rozsudku o osvojení však rodičovská práva a povinnosti vykonávají rodiče, tedy ti, které zákon za rodiče dítěte považuje - matka podle ustanovení § 50a zákona o rodině a otec, kterému svědčí některá ze zákonných domněnek otcovství (§ 51 až 54 zákona o rodině). Mezi práva a povinnosti rodičů upravené v části druhé zákona o rodině (vztahy mezi rodiči a dětmi) je třeba řadit i (osobní) právo udělit souhlas k osvojení dítěte, představující nezbytný předpoklad osvojení (§ 67 odst. 2 zákona o rodině). Jedná se o právo zcela zásadního významu, neboť na jeho uplatnění závisí, zda rodič bude (§ 181 odst. 1 o.s.ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013), či nebude (§ 181 odst. 2 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013) účastníkem řízení o osvojení.

24. Postup, kdy je souhlas k osvojení udělen v řízení o osvojení ve vztahu k určitým osvojitelům, je zásadou, z níž však zákon stanoví dvě výjimky - možnost soudu v řízení o osvojitelnosti (nazývaným též incidenční řízení) vedeném na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí či rodiče rozhodnout, že souhlasu rodiče k osvojení není třeba (ustanovení § 68 odst. 1 zákona o rodině, § 180a o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013), a udělení blanketového souhlasu předem bez vztahu ke konkrétním osvojitelům (ustanovení § 68a zákona o rodině).

25. V prvním případě lze o osvojení rozhodnout bez účasti rodičů tehdy, jsou-li naplněny podmínky absolutního nezájmu (§ 68 odst. 1 písm. b) zákona o rodině) nebo kvalifikovaného nezájmu [§ 68 odst. 1 písm. a) zákona o rodině] rodičů o nezletilé dítě. Má-li příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, nebo případně jeden z rodičů ve vztahu k druhému z nich, za to, že byly naplněny podmínky nezájmu nebo kvalifikovaného nezájmu podle citovaného ustanovení, může podat návrh na zahájení tzv. incidenčního řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř.

26. Dospěje-li soud v řízení o osvojitelnosti k tomu, že podmínky stanovené v zákoně o rodině ve věci nezájmu byly naplněny, dítě může být zařazeno do seznamu dětí vhodných pro osvojení a může začít zprostředkování osvojení. Pokud se pro konkrétní dítě podaří najít vhodné osvojitele, mohou v souladu se zákonem podat návrh na zahájení řízení o osvojení (§ 181 a násl.), ve kterém již nebudou rodiče dítěte účastníky řízení, a nebude tudíž vyžadován jejich souhlas k osvojení dítěte. Obdobné důsledky vyvolává vyslovení souhlasu k osvojení rodiči, kteří jsou zákonnými zástupci, předem bez vztahu ke konkrétním zájemcům o osvojení podle § 68a zákona o rodině. Jde-li o obsah rozhodnutí, soud musí vyslovit, zda v řízení o osvojení bude třeba souhlasu rodičů dítěte, či nikoliv. Rozhodnutí je vydáváno s výhradou změněných poměrů - *clausula rebus sic stantibus* (srov. BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z., a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1346 nebo shodně HRUŠÁKOVÁ, M. a kol. *Zákon o rodině / Zákon o registrovaném partnerství: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 335-336).

27. V druhém případě lze o osvojení bez účasti rodičů rozhodnout tehdy, dali-li rodiče souhlas předem bez vztahu k určitým osvojitelům (tzv. blanketový souhlas). Souhlas předem musí být udělen osobně přítomným rodičem písemně před soudem nebo před příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Souhlas může být dán rodičem nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Cílem zákonodárce je tak v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva zamezit neuváženému udělení souhlasu k osvojení rodičem krátce po porodu (srov. *Todorova proti Itálii*, rozsudek ESLP, ze dne 13. 1. 2009, stížnost č. 33932/06, bod 80). Odvolat souhlas udělený podle ustanovení § 68a zákona o rodině lze pouze do té doby, než je dítě umístěno na základě rozhodnutí do péče budoucích osvojitelů. Toto časové omezení odvolání souhlasu rodiči je odůvodněno tím, že by pro nezletilé dítě nebylo z hlediska zajištění jeho dalšího celkově zdárného vývoje příznivé, aby poté, co již začalo žít u budoucích osvojitelů, zvyklo si na ně, navázalo k nim určité citové vztahy a psychicky u nich zakotvilo, muselo být přemístěno do jiného výchovného prostředí (srov. HRUŠÁKOVÁ, M. a kol. *Zákon o rodině / Zákon o registrovaném partnerství: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 342).

28. Souhlasem zákonných zástupců s osvojením podle ustanovení § 67 zákona o rodině se zabýval Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 24. 11. 2005 sp. zn. [30 Cdo 415/2005](#) (na který ve vyjádření matka nezletilého odkazuje), kde vyslovil, že udělený souhlas zákonného zástupce (resp. rodiče) musí vyhovovat všem náležitostem, které zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“) jako základní předpis i pro rodinněprávní vztahy klade obecně na projevy vůle jako právní úkony (§ 104 zákona o rodině, § 37 a násl., § 104 obč. zák.). Souhlas zákonného zástupce musí být dán před soudem osobně (což je třeba dovodit z ustanovení § 70 zákona o rodině předpokládajícího seznamovací, resp. informační povinnost soudu při naplňování předpokladů osvojení), výslovně a určitě. Musí být učiněn se zřetelem k určité osobě osvojitele, musí se týkat konkrétního stupně osvojení a zákonný zástupce osvojovaného dítěte musí být poučen o právních následcích osvojení (§ 70 zákona o rodině). Nejvyšší soud také vyslovil, že případný souhlas s osvojením podle ustanovení § 67 zákona o rodině může být zákonným zástupcem dítěte (jeho rodičem) odvolán, a to až do doby, než případný rozsudek o osvojení dítěte nabude právní moci. Soud rozhodující o návrhu o osvojení je pak povinen k takové skutečnosti bez dalšího (tj. aniž by byl důvod zabývat se důvodem odvolání tohoto dřívějšího souhlasu) přihlídnout.

29. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že požadavky, jež Nejvyšší soud klade na souhlas zákonných zástupců s osvojením učiněný v rámci řízení o osvojení ve vztahu ke konkrétním osvojitelům, stejně

jako podmínky, za nichž je možné souhlas odvolat, tak, jak byly vymezeny v předmětném rozsudku, je nutné vztahovat výhradně k postupu podle ustanovení § 67 zákona o rodině, nikoliv k ustanovení § 68a zákona o rodině.

30. Zákon o rodině nemá ustanovení upravující přezkum platnosti blanketového souhlasu s osvojením (tuto možnost ostatně neupravuje ani zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, i když tak činí např. ve vztahu k prohlášení otcovství podle ustanovení § 782). I když zákon o rodině nemá výslovnou úpravu přezkoumání platnosti blanketového souhlasu, nelze dovodit, že zákonodárce takový přezkum mlčky vylučuje. Protože v praxi nelze vyloučit situace, kdy blanketový souhlas bude trpět vadami, které mají za následek jeho absolutní neplatnost podle ustanovení občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013, nelze ani účastníkům soukromoprávních vztahů odeprít účinný prostředek nápravy takového stavu (§ 1 o. s. ř.). Stejně východisko bylo uplatněno např. v souvislosti s přezkumem platnosti souhlasného prohlášení rodičů podle § 52 odst. 1 zákona o rodině (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. [30 Cdo 3430/2011](#), uveřejněný pod č. 102/2012 Sb. rozh. obč.).

31. Soudy nižších stupňů sice dospěly k správnému závěru o nutnosti přezkumu platnosti blanketového souhlasu s osvojením, nesprávně však dovodily, že se tak má stát v incidenčním řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013. Jak již bylo výše vyloženo, incidenční řízení představuje zvláštní řízení, v němž se má vyřešit, zda rodiče dítěte budou (§ 181 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013), či nebudou [§ 181 odst. 2 písm. d) o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013] účastníky samotného řízení o osvojení. Jiný způsob, jak vyřešit otázku účastenství rodičů dítěte v řízení o jeho osvojení, představuje ustanovení § 181 odst. 2 písm. c) o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013, které rodiče za účastníky řízení o osvojení nepovažuje, jestliže dali souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelům. Oba uvedené způsoby je třeba považovat za nezaměnitelné a vzájemně nepodřaditelné.

32. Platně udělený blanketový souhlas, který nebyl v zákonem stanovené lhůtě odvolán, vylučuje, aby rodič byl účastníkem řízení o osvojení, a místo rodiče uděluje souhlas k osvojení opatrovník, který byl osvojovanému dítěti v řízení o osvojení ustanoven (§ 68b zákona o rodině). Současně je vyloučeno, aby soud přezkoumával případný nezájem rodičů o dítě ve smyslu ustanovení § 68 zákona o rodině, neboť (shodná) otázka účastenství v řízení o osvojení již byla vyřešena.

33. Je-li však platnost blanketového souhlasu zpochybněna, je třeba tuto otázku vyřešit jako otázku samostatnou, neboť až následně na jejím vyřešení závisí, zda bude třeba zvažovat jiný (v ustanovení § 68 odst. 1 zákona o rodině uvedený) důvod vylučující rodiče z účastenství v řízení o osvojení.

34. Názor, že je třeba zkoumat platnost blanketového souhlasu s osvojením, jako předběžnou otázku v incidenčním řízení přehlíží skutečnost, že rodič by zahájil řízení, v němž se jako hlavní otázka (od neplatnosti blanketového souhlasu skutkově odlišná) řeší, zda jeho souhlas k osvojení není třeba z důvodu kvalifikovaného nezájmu, nebo žádného zájmu, tedy otázek, které objektivně vzato jsou v neprospěch navrhovatele. Právo přitom musí poskytovat efektivní nástroj ochrany práv jednotlivce, aniž by takovým postupem zároveň činil kroky ve svůj neprospěch.

35. Jiný způsob ochrany zájmu rodičů na tom, aby dítě bez jejich souhlasu nebylo osvojeno, představuje určovací žaloba podle § 80 písm. c) o. s. ř. na určení neplatnosti blanketového souhlasu s osvojením. Určovací žaloba podle § 80 písm. c) o. s. ř. je preventivního charakteru a má místo jednak tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu a k odpovídající nápravě nelze dospět jinak, jednak v případech, v nichž určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96, uveřejněný pod č.

21 v časopise Soudní judikatura, ročník 1997). Podle ustálené judikatury soudů naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní vztah nebo právo je, či není, je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Žaloba domáhající se určení podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti podle ustanovení § 80 písm. b) o. s. ř. (srov. například rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24. 2. 1971, sp. zn. [2 Cz 8/71](#), uveřejněný pod č. 17 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1972). Vyslovený předpoklad však nelze chápat všeobecně. Prokáže-li žalobce, že má právní zájem na tom, aby bylo určeno určité právo nebo právní poměr, přestože by mohl žalovat přímo na splnění povinnosti, nelze mu určovací žalobu odeprít. Za nedovolenou - při možnosti žaloby na plnění - lze považovat určovací žalobu jen tam, kde by nesloužila potřebám praktického života, nýbrž jen ke zbytečnému rozmnožování sporů. Jestliže se určením, že tu právní vztah nebo právo je, či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu (a předejde se tak žalobě o plnění), je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba na splnění povinnosti podle ustanovení § 80 písm. b) o. s. ř. (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96, uveřejněný pod č. 21 v časopise Soudní judikatura, ročník 1997). Uvedené ale neznamená, že pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu vytvoří jakákoli žaloba na určení. Tento cíl může splnit jen taková žaloba, jež se bude domáhat určení existence či neexistence právě toho právního vztahu, od něhož (jako od pevného právního základu) lze další vztahy účastníků sporu odvozovat. Zda tomu tak v konkrétním případě je, je závislé především na posouzení, jaké další právní vztahy mají být od onoho pevného právního základu odvíjeny. Naléhavý právní zájem na určení požadovaném ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř. zkoumá soud podle stavu ke dni vyhlášení rozsudku (§ 154 odst. 1 o. s. ř.).

36. Žaloba o určení neplatnosti blanketového souhlasu s osvojením má vytvořit pevný právní základ pro posouzení účastenství rodičů v řízení o osvojení dítěte. Protože účastníky řízení o určení neplatnosti blanketového souhlasu s osvojením musí být všichni, jichž se právní úkon souhlasu s blanketovým osvojením týká, je žalovaným v takovém řízení nezletilé dítě, k jehož osvojení byl dán souhlas, zastoupené v řízení soudem ustanoveným opatrovníkem. Místně příslušný je dle ustanovení § 84 o. s. ř. obecný soud žalovaného, tedy nezletilého dítěte.

37. Opatrovnický soud, jenž vede řízení o osvojení a který je rovněž obecným soudem pro řízení na určení neplatnosti blanketového souhlasu, si proto otázku neplatnosti blanketového souhlasu posoudí samostatně. Je-li již zahájeno řízení o osvojitelnosti (§ 180a o. s. ř.), soud takové řízení usnesením podle ustanovení § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř. přeruší a vyčká rozhodnutí o žalobě na určení platnosti blanketového souhlasu.

38. Bylo-li rozhodnuto, že blanketový souhlas k osvojení byl dán platně, případně dříve zahájené řízení o určení, zda je, nebo není třeba souhlasu rodiče k osvojení podle ustanovení § 180a o. s. ř., se zastaví, neboť je zde již naplněna jedna z alternativních podmínek nezbytných pro rozhodnutí o osvojení, kterou blanketový souhlas (vedle souhlasu rodiče uděleného v řízení o osvojení a vedle rozhodnutí, že souhlasu rodiče není třeba) představuje. Rozhodování o tom, zda rodič projevoval, či neprojevoval o dítě zájem a zda je, či není třeba k osvojení jeho souhlasu, by bylo nadbytečné. Následně může být pokračováno také v řízení o osvojení, jehož účastníkem nebude ve smyslu ustanovení § 181 odst. 2 písm. c) o. s. ř. rodič, který dal blanketový souhlas k osvojení a o jehož platnosti bylo rozhodnuto v předcházejícím řízení.

39. Bylo-li rozhodnuto, že blanketový souhlas k osvojení byl dán neplatně a dříve nebylo zahájeno incidenční řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř., poučí soud příslušný orgán sociálně-právní ochrany dítěte o možnosti podat návrh na zahájení řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. ve spojení s § 68 zákona o rodině. Není-li takový návrh podán, pokračuje opatrovnický soud v řízení o osvojení, jehož účastníkem bude podle ustanovení § 181 odst. 1 o. s. ř. a podle ustanovení § 181 odst. 2 o. s. ř. a contrario i rodič dítěte, jehož souhlas k osvojení byl v předcházejícím řízení posouzen jako neplatný.

40. Bylo-li rozhodnuto, že blanketový souhlas k osvojení byl dán neplatně a dříve již bylo zahájeno incidenční řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. nebo bylo-li incidenční řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. zahájeno na návrh opatrovníka či druhého z rodičů poté, co byla vyslovena neplatnost blanketového souhlasu k osvojení, rozhodne soud o tom, zda rodič projevoval, či neprojevoval o dítě zájem a zda je či není třeba k osvojení jeho souhlasu. V závislosti na výsledku takového řízení pak bude účastníkem řízení o osvojení ve smyslu ustanovení § 181 o. s. ř. rodič pouze tehdy, vysloví-li soud, že rodič projevoval o dítě zájem, a tedy je k osvojení třeba jeho souhlasu.

41. V souzené věci podali budoucí osvojitelé dne 16. 7. 2010 návrh na zrušitelné osvojení. Dne 19. 5. 2011 svůj návrh změnili tak, že navrhli osvojení nezrušitelné. Dne 12. 10. 2010 bylo na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí zahájeno řízení o vyslovení, že matka a otec neprojevovali o dítě zájem a že není k osvojení třeba jejich souhlasu podle ustanovení § 180a o. s. ř. Dne 6. 12. 2010 bylo o tomto návrhu rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně, č. j. 14 Nc 1171/2010-37, ve kterém bylo vysloveno, že k osvojení je třeba souhlasu matky nezletilého, avšak není třeba souhlasu otce. Teprve dne 28. 8. 2012 podala matka návrh na určení neplatnosti dříve uděleného blanketového souhlasu.

42. Z výše vyložených závěrů se podává, že soudy měly nejdříve rozhodnout o platnosti blanketového souhlasu s osvojením. To ostatně namítali i osvojitelé, kteří prostřednictvím svého právního zástupce při jednání u soudu prvního stupně dne 14. 2. 2013 (č.l. 117) současně vyjádřili přesvědčení, že nátlak veřejného ochránce práv na opatrovníka s cílem ovlivnit soud v tom, aby rozhodl urychleně dříve než bude rozhodnuto o okruhu účastníků, je naprosto nezákonný. Jestliže Okresní soud ve Zlíně rozhodl dne 6. 12. 2010 o vyslovení, že matka a otec neprojevovali o dítě zájem a že není k osvojení třeba jejich souhlasu, tedy v době, kdy platnost blanketového souhlasu nebyla zpochybněna, bylo na místě, aby řízení zastavil, neboť zde byla splněna jiná podmínka (blanketový souhlas mající povahu veřejné listiny ve smyslu ustanovení § 134 o. s. ř.), která je alternativně pro rozhodnutí o osvojení vyžadována, a nebyl zde proto důvod zkoumat, zda rodiče nezletilého zájem projevovali, či neprojevovali.

43. Z obsahu spisu se nicméně podává, že o návrhu matky ze dne 28. 8. 2012 na určení, že udělený blanketový souhlas je neplatný, nebylo dosud rozhodnuto. Rozsudkem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 26. 2. 2013, č. j. 3 C 39/2012-285, bylo rozhodnuto, že soud žalobu zamítá, a to s odůvodněním, že neplatnost blanketového souhlasu k osvojení nelze uplatnit cestou určovací žaloby podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř., neboť na uplatnění takové žaloby nemá matka naléhavý právní zájem, když veškeré námitky týkající se neplatnosti uděleného blanketového souhlasu lze uplatnit v incidenčním řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. Usnesením ze dne 20. 6. 2013, č. j. 26 Co 144/2013-322, Krajský soud v Hradci Králové citovaný rozsudek okresního soudu zrušil, když uvedl, že je třeba matkou podaný návrh posoudit jako návrh na zahájení řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř., v němž má být rozhodnuto o neplatnosti blanketového souhlasu k osvojení. Uvedl přitom, že v dříve zahájeném incidenčním řízení bylo rozhodováno pouze o tom, zda matka a otec projevovali o nezletilého zájem a zda je k osvojení třeba jejich souhlasu, o platnosti matkou uděleného blanketového souhlasu však rozhodnuto nebylo.

44. Jako již bylo výše vyloženo, o platnosti blanketového souhlasu k osvojení musí být rozhodováno právě v režimu určovací žaloby podle ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř., a nikoliv v rámci řízení incidenčního podle ustanovení § 180a o. s. ř. Shora uvedený názor Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou, jakož i názor Krajského soudu v Hradci Králové, je proto třeba jako nesprávný odmítnout.

45. Bylo-li připomenuto, že teprve určovací žaloba o neplatnost blanketového souhlasu s osvojením může vytvořit pevný právní rámec pro posouzení účastenství v samotném řízení o osvojení, je zřejmé, že rozhodování soudu o osvojení musí nutně předcházet, a není-li tomu tak, pak je rozhodnutí o osvojení předčasné. Tento požadavek nemohl být naplněn rozhodnutím ze dne 14. 5. 2012, č. j. 14

Nc 1171/2010-77, jímž byl „přeformulován“ výrok rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 12. 2010, č. j. 14 Nc 1171/2010-37. Takový postup soudu, jímž změnil výrok již pravomocného rozhodnutí (vydaného před dvěma lety), aniž by takové rozhodnutí bylo napadeno opravným prostředkem, nemá oporu v žádném zákonném ustanovení, je třeba je považovat za nicotné, a nemůže proto vyvolávat žádné právní účinky. Protože však právní řád s vydáním nicotného rozhodnutí nepočítá, musí být formálně odklizen.

46. O samotném návrhu budoucích osvojitelů na osvojení nezletilého bylo rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 29. 7. 2013, č. j. 43 Nc 913/2010-183, a to tak, že se návrh manželů S. zamítá. Rozsudek byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 20. 11. 2013, č. j. 59 Co 404/2013-237. Rozhodl-li Okresní soud ve Zlíně o návrhu na osvojení i přesto, že bylo vedeno řízení o návrhu na určení neplatnosti blanketového souhlasu k osvojení, o němž nebylo dosud pravomocně rozhodnuto, postupoval v rozporu s § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť bylo na místě, aby řízení přerušil, a to až do doby, kdy bude o tomto návrhu rozhodnuto, jak bylo vyloženo výše. Shora označené rozsudky Okresního soudu ve Zlíně i Krajského soudu v Brně je proto třeba označit za předčasné.

47. Dovolací soud dále zdůrazňuje, že ani za předpokladu, že by o návrhu budoucích osvojitelů na osvojení nebylo rozhodnuto předčasně, učiněné právní závěry obou soudů by nemohly obstát. Rozhodnutí nelze založit na skutečnosti, že matka neudělila v řízení k osvojení svůj souhlas, přestože je takový souhlas k osvojení podle rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 12. 2010, č. j. 14 Nc 1171/2010-37, vyžadován, když takové rozhodnutí nemělo být, jak je vyloženo výše, vůbec vydáno a zároveň existuje blanketový souhlas k osvojení, jehož neplatnost nebyla deklarována.

48. Neboť podmínky pro změnu dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu splněny nebyly, Nejvyšší soud toto rozhodnutí podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věty druhé o. s. ř.).

49. S ohledem na výše uvedené a neboť jde o rozhodnutí vydaná v řízení v prvním stupni a v řízení odvolacím, která jsou na zrušovaném rozhodnutí odvolacího soudu závislá, považoval dovolací soud za nezbytné zrušit taktéž rozsudek Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 26. 2. 2013, č. j. 3 C 39/2012-285, usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 6. 2013, č. j. 26 Co 144/2013-322, a rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 6. 12. 2010, č. j. 14 Nc 1171/2010-37, a rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 14. 5. 2012, č. j. 14 Nc 1171/2010-77, a to podle ustanovení § 243e odst. 2, věta druhá, o. s. ř.

50. V dalším řízení bude třeba nejdříve rozhodnout o návrhu ze dne 28. 8. 2012 na určení, že udělený blanketový souhlas je neplatný. Podle výsledku tohoto řízení soudy dále posoudí účastenství rodičů v řízení a potřebu případného řízení podle ustanovení § 180a o. s. ř. o osvojení a až teprve poté, co bude vymezen okruh účastníků řízení o osvojení, rozhodnou o návrhu osvojitelů na nezrušitelné osvojení nezletilého.